

До Членовете на Научното жури

СТАНОВИЩЕ

от проф. д-р Венцислав П. Стоянов за монографията на доц.д-р Веселина Неделчева Манева „Закрила на правата на интелектуална собственост, правоприлагане и експертиза“ по повод участието ѝ в конкурс за заемане на академичната длъжност „професор“, обявен от Нов български университет, ДВ бр.33/2018г. област на висше образование 3. социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 право

Уважаеми членове на Научното жури,

До участие в конкурса за професор е допуснат само един кандидат – това е доцент д-р Веселина Манева. Съгласно изискванията на чл. 29 ал.1 т.3 от ЗРАСРБ кандидатът е представил хабилитационен труд „Закрила на

правата на интелектуална собственост, правоприлагане и експертиза.“, различен от този, който е представен за заемане на академичната длъжност „доцент“. Темата на изследването е актуална и се свързва с разработката на нови информационни технологии и кокурентни производства и продукти на националните и международни пазари зад които стоят достиженията на човешката мисъл – обектите на интелектуалната собственост. Монографията е посветена основно на закрилата на правата на интелектуална собственост, закрила, която има своята основа в разпоредбата на чл.54 ал. 2 и 3 от Конституцията на страната.

Книгата е в размер на 259 страници, в които са включени библиография и резюме на английски и френски език. Изложението включва увод, пет глави и заключение. Всяка една от главите разглежда отделен проблем от общата тема.

Глава първа носи същото наименование както самия труд – закрила на правата на интелектуална собственост. Независимо, че в началото на книгата са поставени „Уводни бележки“ в тази част преобладават основните понятия, свързани с интелектуалната собственост и нейната закрила. Това се отнася до правната природа на нематериалните блага, до същността на правата на интелектуална собственост, до същността на субективното право и неговото възникване и погасяване и включително и до съпоставяне на правата на интелектуална собственост и основните права на човека. Подобен подход е ползван и при анализа на правата на интелектуална собственост и правото на ЕС. Необходимостта на тази част от съчинението е очевидна. В нея не само се изясняват основни понятия от изследваната материя, но се въвежда и терминология, специфична за нематериалните права – напр. „убиквитет“ – термин свързан с липсата на пространствени координати и обем, характерна за тези блага.

Втората глава е посветена на актуалния подход в правното регулиране и основанията за правоприлагане и за извършване на експертно изследване в областта на интелектуалната собственост. В нея са разгледани три въпроса : актуалното развитие на частноправната система, конституционните аспекти

и основанията за извършване на експертизи. Първата част от главата се занимава с общотеоритичен анализ на развитието на частното право в областта на авторското право и на индустриалната собственост у нас. При разглеждане на конституционните аспекти на правата на интелектуалната собственост авторът е насочил вниманието си към отделни конституционни разпоредби относими към интелектуалната собственост. Основно място сред тях заема чл. 54 КРБ, който в ал.2 определя: „Свободата на художественото, научното и техническото творчество се признава и гарантира от закона“. Анализът не приключва с този текст, а са разгледани още разпоредбите на чл. 39,40 и 41, които уреждат свободата на устното слово, свободата на печата и правото на информация. Посочените текстове са видяни не само в конституционноправен аспект, но преди всичко в светлината на конституционната защита на интелектуалната собственост. Така на стр.48 се посочва, че периодичните издания се означават с търговски марки, регистрирани в Патентното ведомство, които поражда права на индустриална собственост. Конституционната защита е директно прокламирана в чл. 54 ал.3, според която „Изобретателските, авторските и сродните на тях права се закрилят от закона“. Въз основа на цитираната разпоредба авторът прави извода, че Конституцията не защитава само изрично посочените права – авторски, изобретателски и сродните на тях, но и правата върху останалите обекти на интелектуална собственост – марки, дизайни, полезни модели и др. Към защитата на интелектуалната собственост се отнася и разпоредбата на чл.17 ал.1 КРБ, според който правото на собственост се гарантира и защитава от закона. Правото върху интелектуална собственост е частна собственост / в т.см. чл. 2 ЗДС/ и като такава тя намира защита в чл. 17 ал.3 КРБ.

В следващата част от тази глава са разгледани основанията за правоприлагане и извършване на експертизи в производствата, във връзка с обектите на интелектуална собственост. В тази част авторът насочва своето внимание към основни философски теории и понятия свързани с познанието и търсенето на обективната истина. Търсенето на истината е и конституционна повеля, вменена като задължение на съда – чл.121 ал. 2

КРБ. Като цяло този абзац е издържан по-скоро в теоретичен план. В едно съчинение, което има претенцията да обхване изцяло закрилата на правата на интелектуална собственост подобни разсъждения са неизбежни.

Глава трета от книгата носи наименование „ Актове на правоприлагане“. В тази глава се разглеждат административното производство и административните актове, актовете на правораздаване и актовете на Комисията за защита на конкуренцията. Като основна част от административното производство е анализирано производството пред Патентното ведомство. Това производство се развива в три етапа. Първият е създаване на изобретението или друг обект на интелектуална собственост . Вторият е подаване на заявка в Патентното ведомство за издаване на патент. Третият етап е решението на председателя на Патентното ведомство за издаване на патент / свидетелство/ за регистрация. Авторът приема, че решението на председателя на Патентното ведомство е индивидуален административен акт и отговаря на изискванията на чл.21 АПК. Съществена част от тази глава е изясняването на правната същност на защитния документ , който издава Патентното ведомство. Направеният анализ на защитния документ може да се посочи като приносен момент в научния труд. Принос в правната книжнина е и анализът на актовете на правораздаването, също част от глава трета. Тук авторът е поставил на разглеждане както общи постановки , характерни за административния процес, така и специфични въпроси на правораздавателното решение относно дела, свързани със закрилата на интелектуалната собственост. Акцентът в изследването е поставен върху два елемента – законна сила на правораздавателните актове и ефектите на правораздавателния акт. В последната част от главата е отделено внимание на актовете на Комисията за защита на конкуренцията.

Глава четвърта е посветена на експертизата и методът на вътрешно убеждение в експертното изследване. Така, както е формулирано заглавието може да намери приложение в различни правни отрасли, които налагат експертиза преди взимане на конкретно решение. Авторът обаче още в началото на главата насочва внимание към експертизата

в Патентното ведомство и по този начин разсейва всички съмнения относно предмета на експертизата. Като най-важен етап от експертизната процедура се определя проверката на патентоспособността на заявеното изобретение. В главата се разглеждат още методът на вземане на решение и определянето на вероятността в експертните заключения и становища.

Последната глава пета разглежда аксиологичните проблеми в дейността на правоприлагащите органи и експертизата, както и диалектиката на взаимодействието на експертизата с правоприлагането. В тази част са застъпени отново понятия в областта на философията, което съответства на заглавието, свързано с един от четирите основни дяла на философията. На анализ са подложени въпросите на оценка и ценност, доказателствената оценка и взаимодействието на експертизата с правоприлагането. Този анализ е свързан с темата на изследването като акцентът се поставя върху установяване на нарушенията на авторски и патентни права. От тази гледна точка се посочва, че съдът трябва да вземе предвид всички доказателства за претърпени имуществени и неимуществени вреди вследствие нарушенията и на тази основа да определи размера на обезщетението.

Книгата завършва със заключение, в което са обобщени изводите от направеното изследване.

Общото впечатление от научния труд е положително. Езикът на автора е ясен и точен, а използвания научен апарат достатъчен. Трудът съдържа приноси моменти, които се изразяват както в научната новост, така и в обогатяване на съществуващи знания и подпомагане на практиката. Някои от тези приноси бяха посочени в хода на изложението, други се посочват тук. Преди всичко това е първото монографично изследване по въпроса за правоприлагането в областта на интелектуалната собственост. В него е изяснена правната природа на правата на интелектуална собственост и тези права са разгледани в контекста на правото на Европейския съюз и на основните права на човека. На основание уредбата на Конституцията от 1991г., която предвиди нов конституционен модел на правосъдие са

анализирани в цялост разпоредбите, които поставят основите на съвременното развитие на интелектуалната собственост.

Към труда могат да отправят бележки относно неговата структура, известен уклон към изясняване на философски категории и недостатъчна съдебна практика. Те обаче не намаляват неговата стойност.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На основание чл.29 ал.1 от ЗРАСРБ убедено препоръчвам на Научното жури да предложи на Факултетния съвет на Магистърски факултет при НБУ да избере доц.д-р Веселина Неделчева Манева за „професор“ в област на висше образование 3.социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.6 право.

Подпис:

В.Стоянов

